

เอกสารวิชาการ

เรื่อง

การใช้ e-Parliament เพื่อพัฒนาองค์กรให้ก้าวสู่การเป็น SMART Parliament

จัดทำโดย

คณะจัดทำเอกสารวิชาการด้านรัฐสภาศึกษา

สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พฤษภาคม ๒๕๖๓

การใช้ e-Parliament เพื่อพัฒนาองค์กรให้ก้าวสู่การเป็น SMART Parliament

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ไอซีที (ICT : Information and Communication Technology) มีความสำคัญมากในสังคมปัจจุบันและถือว่าเป็นหนึ่งในสามศาสตร์หลัก (๑. เทคโนโลยีสารสนเทศ ๒. เทคโนโลยีนาโน และ ๓. เทคโนโลยีชีวภาพ) ที่ถูกกล่าวว่าจะมีผลต่อสังคมในอนาคตมากที่สุด รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศจึงได้มีการจัดตั้งกระทรวงใหม่ที่เกี่ยวกับงานทางด้านนี้ขึ้น คือ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Ministry of Information and Communication Technology) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า กระทรวงไอซีที เพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ รวมถึงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดินทั้งด้านการให้บริการแก่ประชาชน และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อกระทรวงเป็นกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Ministry of Digital Economy and Society) ขึ้นมาแทน

เมื่อประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีถูกนำมาใช้ในส่วนต่าง ๆ มากขึ้น อาจถือได้ว่าเป็นยุคที่เทคโนโลยีได้เข้ามามีส่วนในชีวิตประจำวันของผู้คนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เทคโนโลยีดิจิทัลได้ถูกนำมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตเพิ่มผลงานโดยใช้เวลาน้อยลง อีกทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและบริการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.), ม.ป.ป.) เป็นต้น นอกจากนี้ เทคโนโลยียังมีส่วนในการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมมากยิ่งขึ้น โดยมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างสะดวก สบาย และง่ายมากขึ้น เช่น การซื้อสินค้าและบริการผ่านอี-คอมเมิร์ซ (e-Commerce) และการใช้แอปพลิเคชันหรืออินเทอร์เน็ตในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

จากการที่สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางดังกล่าว ภาครัฐจึงเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ รวมถึงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งด้านการให้บริการแก่ประชาชน และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑) แผนปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๙) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๒) ซึ่งจะเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศ ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ ที่กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยังได้กำหนดแนวคิดประเทศไทย ๔.๐ : โมเดลขับเคลื่อนสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ที่ได้มีการกล่าวถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างเต็มรูปแบบในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ รวมถึงการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐเข้าด้วยกัน เพื่อการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ยกกระตือรือร้นบริการประชาชนสู่ความเป็นเลิศ และตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการอย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส (สำนักงาน ก.พ., ม.ป.ป.)

รัฐสภาในฐานะองค์กรสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติจึงเห็นความสำคัญของการปรับตัวให้เข้ากับการพัฒนาประเทศไปในยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลในการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารราชการจึงได้มีการจัดทำแผนพัฒนารัฐสภาดิจิทัล (Digital Parliament) ของรัฐสภา ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดของรัฐสภา ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของแต่ละส่วน โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์องค์กรไว้ว่าเป็นองค์กรที่สามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนวัตกรรม ข้อมูล ทักษะมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ทว่าการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็น Digital Parliament จะสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ อาทิ การปฏิบัติได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การให้ความสำคัญของผู้บริหาร และการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้พร้อมรับการพัฒนาไปสู่การเป็นรัฐสภาดิจิทัล เพื่อให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ อนึ่ง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้จัดทำศูนย์บริการแอปพลิเคชัน เพื่อให้บริการข้อมูลแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และผู้สนใจทั่วไป เช่น คลังสารสนเทศ ข้อมูลการประชุมรัฐสภา วิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ระบบข่าวรัฐสภา และข่าวประชาสัมพันธ์ทางด้านรัฐสภา เป็นต้น ในส่วนสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้มีการจัดทำสื่อสังคมออนไลน์ และแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อให้บริการข้อมูลแก่สมาชิกวุฒิสภาและผู้สนใจทั่วไปเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา APP Senate Channel ไลน์ แอปพลิเคชัน (Line Application) และเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ก่อให้เกิดผลกระทบค่อนข้างมากกับบทบาทและหน้าที่ของรัฐสภา สมาชิกวุฒิสภา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐสภา มิใช่เพียงแต่รัฐสภาไทยเท่านั้น สิ่งนี้ยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานของรัฐบาลทั่วโลก การได้รับประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารที่มากขึ้นยังมีผลในทางลบด้วยเช่นกัน ข้อมูลบางอย่าง เช่น ข่าวปลอมหรือเฟคนิวส์ (Fake News) เป็นภัยทั้งแก่ครอบครัวและประเทศชาติ ดังนั้น ระบบรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์จึงถูกริเริ่มให้นำมาใช้เพื่อการเข้าถึงและจัดการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลที่แท้จริงและเป็นกลางเพื่ออภิปรายประเด็นสำคัญ ตลอดจนกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของสมาชิกวุฒิสภา

คณะจัดทำเอกสารวิชาการด้านรัฐสภาศึกษา สำนักงานองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้หยิบยกการพัฒนา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของรัฐสภาประเทศต่าง ๆ ที่ใช้ในการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล ได้แก่ รัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล รัฐสภาสาธารณรัฐฮังการี โลกสภาสาธารณรัฐอินเดีย วุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี รัฐสภารัฐคูเวต รัฐสภากลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาเตอร์กิช และสหภาพรัฐสภา มาเป็นตัวอย่างพอสังเขปให้เห็นถึงการปรับตัวเปลี่ยนแปลงและก้าวทันการปฏิวัติข้อมูลข่าวสารรอบโลกในปัจจุบัน

แผนพัฒนา Digital Parliament ของรัฐสภา ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ปัจจุบันรัฐสภาได้จัดทำแผนพัฒนา Digital Parliament ของรัฐสภา ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) เพื่อให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดทั้งสองส่วนได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แผนพัฒนา Digital Parliament ของรัฐสภา ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) มีสาระสำคัญดังนี้ (คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา Digital Parliament ของรัฐสภา ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕), ๒๕๖๐)

๑. วิสัยทัศน์ คือ “รัฐสภาดิจิทัล (Digital Parliament)” หมายถึง องค์กรที่สามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนวัตกรรม ข้อมูล ทักษะมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ
๒. ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา Digital Parliament ประกอบด้วย
 - ๒.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบและบูรณาการฐานข้อมูลมุ่งสู่การเป็น Digital Parliament ประกอบด้วย ๒ กลยุทธ์ ได้แก่
 - ๒.๑.๑) พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศของรัฐสภาที่มีการเชื่อมโยงและบูรณาการเพื่อให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ๒.๑.๒) พัฒนาระบบบริการด้านสารสนเทศให้มีข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย รองรับความต้องการของผู้รับบริการและประชาชน
 - ๒.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ประกอบด้วย ๒ กลยุทธ์ ได้แก่
 - ๒.๒.๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของรัฐสภา
 - ๒.๒.๒) พัฒนาระบบความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลรองรับการให้บริการได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
 - ๒.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาและส่งเสริมสมาชิกรัฐสภาและบุคลากรในวงงานของรัฐสภาให้รู้เท่าทัน มีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ได้แก่
 - ๒.๓.๑) พัฒนาสมรรถนะบุคลากรของรัฐสภาด้านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 - ๒.๓.๒) ส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิกรัฐสภาและบุคลากรในวงงานรัฐสภาใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์
 - ๒.๓.๓) ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรให้มีการศึกษา วิจัย และพัฒนาด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี รองรับความต้องการของผู้รับบริการและประชาชน

แผนการขับเคลื่อนแผนพัฒนา Digital Parliament ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

การให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานและระบบบริการขององค์กร มีกำหนดไว้เป็นยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต่อเนื่องมาจนถึงแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของสำนักงานฯ ไว้ว่า “สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรก้าวสู่การเป็น SMART Parliament” โดยมีเป้าหมายขององค์กรระยะ ๕ ปี คือ “สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง (High Performance Organization) เป็นระบบราชการ ๔.๐ และมีระบบการปฏิบัติงานและให้บริการในรูปแบบ Digital & SMART Parliament” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักนโยบายและแผน, ๒๕๖๒)

จากแผนพัฒนา Digital Parliament ของรัฐสภา ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) ซึ่งเป็นกรอบใหญ่ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะหน่วยงานในสังกัดของรัฐสภาได้จัดทำแผนการขับเคลื่อนแผนพัฒนา Digital Parliament ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) เพื่อใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนา Digital Parliament ของรัฐสภา โดยได้มีการกำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนแผนดังกล่าว ตามระยะเวลา ๕ ปี ดังนี้ (คณะกรรมการขับเคลื่อนแผนพัฒนา Digital Parliament ของรัฐสภา ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ระยะที่ ๑ ปีที่ ๑-๒ เป็นการจัดหาอุปกรณ์ระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนภารกิจหลักและการบริหารจัดการของสำนักงานฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย รวมทั้งการพัฒนาระบบสารสนเทศใหม่ และจะมีการโอนย้ายระบบงานเดิมไปยังศูนย์ข้อมูลหลักอาคารรัฐสภา แห่งใหม่

ระยะที่ ๒ ปีที่ ๒-๕ เน้นการพัฒนาระบบสารสนเทศใหม่และการบูรณาการสารสนเทศและฐานข้อมูล

ระยะที่ ๓ ปีที่ ๔-๕ ดำเนินการบำรุงรักษาระบบงานที่ได้ดำเนินการพัฒนาระบบเสร็จเรียบร้อยแล้ว ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในการขับเคลื่อนองค์กรด้วยข้อมูลสารสนเทศ โดยมุ่งเน้นที่การดำเนินงานโดยขับเคลื่อนองค์กรด้วย Big Data เพื่อมุ่งหน้าสู่ Paperless เต็มรูปแบบ เพื่อให้สำนักงานฯ สามารถลดการใช้กระดาษโดยสิ้นเชิง และเน้นการพัฒนาทักษะและสมรรถนะของบุคลากรของหน่วยงานด้านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้ง การส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์

การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของรัฐสภาไทย ในรายงานรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์โลกของสหภาพรัฐสภา ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ นายมาร์ติน จุงกอง (Mr. Martin Chungong) เลขาธิการสหภาพรัฐสภา ได้มีหนังสือถึงรัฐสภาประเทศสมาชิกสหภาพรัฐสภา เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสำรวจเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์โลก ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ (World e-Parliament Report 2018) ซึ่งเป็นรายงานที่จะวิเคราะห์ข้อมูลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาเพื่อเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนระบบงานนิติบัญญัติและการสื่อสารกับประชาชนของรัฐสภาทั่วโลก โดยรายงานดังกล่าวได้จัดทำมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นประจำทุก ๒ ปี ซึ่งสหภาพรัฐสภาจะได้นำรายงานดังกล่าวไปประกอบการประชุมรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์โลก (World e-Parliament Conference) ซึ่งเป็นการประชุมที่จัดขึ้นทุก ๒ ปี เช่นเดียวกัน

e-Parliament คืออะไร?

สหภาพรัฐสภา (Inter-Parliamentary Union : IPU) ได้นิยามคำว่า รัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-Parliament นั้นจะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๔ ส่วน ได้แก่

๑. ผู้คน (People) ซึ่งหมายถึง ผู้ใช้งานและผู้ได้รับประโยชน์ ทั้งสมาชิกรัฐสภา เจ้าหน้าที่รัฐสภา และสาธารณชน

๒. กระบวนการ (Process) หมายถึง การทำหน้าที่ของรัฐสภาตามระบอบประชาธิปไตยที่จะได้รับการสนับสนุนหรือปฏิรูป

๓. สถาปัตยกรรม (Architecture) หมายถึง ระบบพื้นฐาน ทั้งซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิรูประบบ

๔. ข้อมูล (Data) หมายถึง ข้อมูลและเอกสารที่จะถูกสร้างขึ้น ถูกจัดเก็บ เผยแพร่ และส่งต่อ โดยรัฐสภาที่เป็นรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์ จะต้องมีการปฏิรูปกระบวนการ มีความสามารถในการเผยแพร่ข้อมูล หรือดำเนินการตัดสินใจได้ในระยะเวลาที่รวดเร็ว มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ เปิดกว้างให้ทุกคนสามารถ เข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้โดยง่าย และดำเนินการอย่างคุ้มค่า

ทั้งนี้ e-Parliament มิได้หมายถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ หากแต่หมายถึงการใช้เทคโนโลยี ดังกล่าวเพื่อใช้ในการปฏิรูปกระบวนการทำงานของรัฐสภา ทั้งกระบวนการภายในและกระบวนการมีปฏิสัมพันธ์ กับภายนอก โดยตั้งอยู่บนหลักการการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างเข้มแข็ง

สาระสำคัญของรายงานรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์โลก ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ในรายงานฉบับดังกล่าว สหภาพรัฐสภาได้รายงานถึงแนวโน้มของพัฒนาการการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในรัฐสภาทั่วโลกที่สำคัญ ๖ ประการ ดังนี้

๑. เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างความโปร่งใสในการทำงานของรัฐสภา อย่างเต็มรูปแบบแล้ว สมาชิกรัฐสภามีบทบาทในการบริหารงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาน้อยลง เนื่องจากหน้าที่ดังกล่าวได้ถ่ายโอนไปยังสำนักงานเลขาธิการของรัฐสภาแล้ว

๒. ปริมาณการใช้ภาษา Extensive Markup Language หรือ XML (ภาษาคอมพิวเตอร์ที่ ให้ความชัดเจนในการให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลและการเปลี่ยนแปลงข้อมูล) ในเทคโนโลยีสารสนเทศของ รัฐสภาเริ่มถึงจุดอิ่มตัว แต่ยังคงมีส่วนสำคัญเนื่องจากเป็นเทคโนโลยีที่ยังคงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

๓. การใช้ระบบส่งข้อความทันที (Instant Messaging) เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ การใช้สื่อสังคม (Social Media) ออนไลน์ยังคงมีปริมาณการใช้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๔. การถ่ายทอดสัญญาณภาพและเสียงผ่านช่องทางดิจิทัลและวิดีโอสตรีมมิง (Video Streaming) ถูกนำมาใช้แทนที่การถ่ายทอดสัญญาณภาพและเสียงแบบดั้งเดิม ขณะที่เริ่มมีการยุติการใช้ วิทยุกระจายเสียงในการถ่ายทอดการประชุมรัฐสภา

๕. ปัจจัยหลักที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในรัฐสภา ได้แก่ การขาด การฝึกอบรมทักษะการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวทั้งในส่วนของข้าราชการรัฐสภาและสมาชิกรัฐสภา และข้อกังวล ของสมาชิกรัฐสภาเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงการขาดความไว้วางใจ เชื่อใจ ระหว่างสมาชิกรัฐสภาด้วยกันเอง ขณะที่การขาดความรู้ความเข้าใจในระบบงานนิติบัญญัติยังคงเป็นอุปสรรค สำคัญต่อการสร้างการมีส่วนร่วมของพลเมืองในภาคนิติบัญญัติ

๖. กว่าหนึ่งในสามของรัฐสภาทั่วโลกได้มีความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศในด้าน การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการให้บริการภาครัฐสภา อาทิ เครือข่ายความร่วมมือระหว่างด้านการให้บริการ ห้องสมุด เป็นต้น

จากการตอบแบบสำรวจโดยรัฐสภา ๑๑๔ แห่งทั่วโลก สหภาพรัฐสภาได้จำแนกข้อมูลที่ได้รับ จากการสำรวจออกเป็น ๘ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์

รัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์จะต้องให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีวิสัยทัศน์ มีการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และจะต้องมีกระบวนการทบทวนยุทธศาสตร์ดังกล่าว จากการ สำรวจมีรัฐสภาเพียงร้อยละ ๔๔ ที่มีการจัดทำวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และกระบวนการทบทวน ซึ่งรวมถึง รัฐสภาไทยด้วย สำหรับรัฐสภาไทย โดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีการแต่งตั้งผู้บริหาร

เทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูงระดับกรม (Department Chief Information Officer : DCIO) ของสำนักงานฯ ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ซึ่งเห็นชอบแนวทางการบริหารจัดการผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับภาครัฐ (Government Chief Information Officer Management Guideline) และให้ทุกส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเกี่ยวกับ DCIO ให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด นอกจากนี้ ได้มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาลในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ ๑-๒ ของงบประมาณทั้งหมด เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๓-๔ ของงบประมาณทั้งหมดของรัฐบาล

ด้านที่ ๒ ทรัพยากรบุคคลด้านสารสนเทศ

การสรรหาเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคยังคงเป็นประเด็นท้าทายสำหรับรัฐบาลทั่วโลก โดยส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยภายในประเทศ โดยเฉพาะแล้วรัฐบาลควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นจำนวน ๔๑ คน ที่ทำงานเต็มเวลา โดยอาจเป็นพนักงานจ้างตามสัญญาได้ถึงร้อยละ ๗๕ ซึ่งรัฐบาลไทยโดยสำนักสารสนเทศมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านสารสนเทศของรัฐบาลไม่น้อยกว่า ๖๐ คน และยังมีเจ้าหน้าที่อัตราจ้างอีก ๑๐ คน

ด้านที่ ๓ ความต้องการของระบบขั้นพื้นฐาน

รัฐบาลทั่วโลกให้ความสำคัญกับแนวคิดการเปิดกว้างของรัฐบาลเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการทำงานของรัฐบาลและเป็นไปตามหลักการสร้างความโปร่งใสตรวจสอบได้ เทคโนโลยี ๕ อันดับแรก ที่นิยมใช้ในการส่งเสริมการดำเนินการตามแนวคิดข้างต้น ได้แก่ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ (ร้อยละ ๖๗) การบันทึกภาพและเสียงของการประชุม (ร้อยละ ๖๕) การเผยแพร่ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประชุมบนเว็บไซต์ (ร้อยละ ๖๔) การถ่ายทอดสัญญาณภาพและเสียงของการประชุมรัฐบาล (ร้อยละ ๕๕) และการสื่อสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (ร้อยละ ๕๓) นอกจากนี้ เทคโนโลยีที่สำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับรัฐบาล คือ ระบบการลงมติ และระบบบันทึกคำกล่าวอภิปราย ซึ่งรัฐบาลไทยได้นำเทคโนโลยีทั้งหมดที่กล่าวมานั้นมาใช้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยเฉพาะการเปิดให้สามารถดาวน์โหลดเอกสารประกอบการพิจารณาสำหรับการประชุมรัฐบาลทางเว็บไซต์ได้ และลดการผลิตเอกสารรูปเล่มที่จะเตรียมให้กับสมาชิกรัฐบาล ตลอดจนการออกระเบียบและวิธีปฏิบัติที่เปิดโอกาสให้สมาชิกรัฐบาลสามารถใช้อุปกรณ์สื่อสารที่สามารถเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้มากขึ้น

ด้านที่ ๔ การจัดทำเอกสารร่างกฎหมายและข้อมูลด้านนิติบัญญัติ

รัฐบาลทั่วโลกไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๓ มีระบบการจัดการเอกสารด้านนิติบัญญัติ องค์กรประกอบสำคัญที่ระบบการจัดการร่างกฎหมายควรมี ซึ่งรัฐบาลแต่ละแห่งมีองค์ประกอบในระบบดังกล่าวที่แตกต่างกัน ตามศักยภาพ ประกอบด้วย รายละเอียดของขั้นตอนการผ่านร่างกฎหมาย (ร้อยละ ๗๐) มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก (ร้อยละ ๕๑) เผยแพร่ร่างกฎหมายที่ผ่านการแก้ไขในแต่ละขั้นตอนทั้งหมด (ร้อยละ ๘๒) เผยแพร่ผลการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ (ร้อยละ ๗๒) เผยแพร่ผลการพิจารณาแก้ไขโดยที่ประชุมรัฐบาล (ร้อยละ ๗๙) แสดงรายละเอียดการแก้ไขทั้งหมดของร่างกฎหมาย (ร้อยละ ๖๐) เผยแพร่การดำเนินการทั้งหมดของรัฐบาลที่มีต่อร่างกฎหมายแต่ละฉบับ (ร้อยละ ๗๗) ทั้งนี้ รัฐบาลส่วนใหญ่เผยแพร่เอกสารดังกล่าวในรูปแบบของเอกสาร PDF ขณะที่มากกว่าครึ่งเผยแพร่เอกสารดังกล่าวในรูปแบบตัวอักษรที่สามารถสืบค้นถ้อยคำในระบบได้ ซึ่งรัฐบาลไทยก็มีระบบการจัดการเอกสารในระบบงานนิติบัญญัติที่สอดคล้องกับแนวโน้มส่วนใหญ่ของรัฐบาลทั่วโลก

ด้านที่ ๕ ห้องสมุดและบริการงานวิจัย

ห้องสมุดรัฐสภาในยุคปัจจุบันมีการให้บริการทั้งในรูปแบบปกติและรูปแบบดิจิทัลผ่านช่องทางออนไลน์ โดยอาศัยอุปกรณ์ในระบบดิจิทัลและเครื่องมือสื่อสารเพิ่มมากยิ่งขึ้นในการบริหารจัดการ การให้บริการงานวิจัย และการสื่อสารกับผู้รับบริการ ระบบดิจิทัลที่สำคัญและห้องสมุดรัฐสภานิยมใช้ ได้แก่ ระบบการจัดเก็บเอกสารดิจิทัลและระบบสืบค้นข้อมูล สำหรับรัฐสภาไทยมีการใช้ระบบดิจิทัลสำหรับการบริหารงานเพื่อการจัดเก็บและสงวนรักษาเอกสารจดหมายเหตุของรัฐสภาซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ขณะเดียวกันยังเปิดให้ประชาชนบุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงเอกสารทางวิชาการและรายงานการศึกษาที่จัดทำโดยรัฐสภาได้ทางเว็บไซต์ โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ ทวิตเตอร์ (Twitter) เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานในการให้บริการ ทั้งนี้ รายงานฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่ารัฐสภาเริ่มให้ความสนใจในการแสวงหาความร่วมมือผ่านเครือข่ายระหว่างรัฐสภามากขึ้น โดยรัฐสภาไทยได้เสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลดิจิทัลภาครัฐสภาระดับภูมิภาค ภายใต้ความร่วมมือระหว่างรัฐสภาของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเสนอให้บรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในรัฐสภาทั่วโลกให้ความสำคัญต่อการจัดทำเอกสารข้อมูลให้เป็นรูปแบบดิจิทัลและการเปิดโอกาสให้เข้าถึงได้โดยสาธารณะ เพื่อให้การใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นประโยชน์สูงสุด

ด้านที่ ๖ เว็บไซต์รัฐสภา

รัฐสภาทุกแห่งที่ตอบแบบสำรวจต่างมีเว็บไซต์เป็นของตัวเอง อย่างไรก็ตาม สมาชิกรัฐสภา ทั้งผู้ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา และกรรมาธิการต่าง ๆ มีบทบาทน้อยลงในการกำหนดทิศทางของเว็บไซต์รัฐสภา โดยบทบาทดังกล่าวได้ถูกถ่ายโอนไปยังเลขาธิการรัฐสภาซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายประจำในร้อยละ ๖๑ ของรัฐสภาที่ตอบแบบสำรวจ ขณะที่เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของเว็บไซต์รัฐสภาว่าครั้งหนึ่งของรัฐสภาทั่วโลก แม้ว่าสำนักสารสนเทศ (หรือสำนักประชาสัมพันธ์สำหรับรัฐสภาในบางประเทศ) จะเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดูแลเว็บไซต์ แต่จากการสำรวจพบว่า ในรัฐสภาหลายประเทศเริ่มมีการแบ่งหน้าที่การปรับปรุงเนื้อหารายวันบนเว็บไซต์รัฐสภาให้กับหน่วยงานภายในที่รับผิดชอบเนื้อหาดังกล่าวโดยตรง

สำหรับรัฐสภาไทยนั้น ประธานรัฐสภา สมาชิกรัฐสภา คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง และหัวหน้าส่วนราชการ เป็นผู้กำหนดเป้าหมายของเว็บไซต์รัฐสภา โดยมีผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูงระดับกรม เป็นผู้กำกับการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว นอกจากนี้ รัฐสภาไทยยังได้ออกนโยบายในการสนับสนุนผู้ใช้งานเว็บไซต์รัฐสภาและการรักษาความปลอดภัยของเว็บไซต์รัฐสภาที่เป็นลายลักษณ์อักษร ตลอดจนให้ความสำคัญกับการเปิดเผยร่างพระราชบัญญัติ กระบวนการพิจารณาพระราชบัญญัติ เอกสารตามระเบียบวาระการประชุม และบันทึกการประชุมทั้งในระดับรัฐสภา และระดับคณะกรรมาธิการผ่านทางเว็บไซต์รัฐสภา

ด้านที่ ๗ ช่องทางการสื่อสารระหว่างประชาชนและรัฐสภา

รัฐสภาส่วนใหญ่ใช้แอปพลิเคชันออนไลน์เพื่อเป้าหมายสำคัญสูงสุด ๓ เป้าหมายแรก ได้แก่ ๑. การแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ด้านนิติบัญญัติ ๒. การสร้างความรู้ความเข้าใจในระบบงานนิติบัญญัติ และ ๓. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเทคโนโลยีดิจิทัลคือสิ่งที่สามารถตอบโจทย์ดังกล่าวได้ดีที่สุด

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ สื่อสังคมออนไลน์เริ่มเข้ามามีบทบาททดแทนการสื่อสารผ่านการกระจายภาพและเสียง แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ สื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นช่องทางสื่อสารหลักที่เข้าถึงประชาชน

ได้มากกว่าช่องทางการกระจายภาพและเสียง และในรัฐสภาหลายประเทศได้ยุติดำเนินการผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียง เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) และทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นต้น คือช่องทางที่เป็นที่นิยมมากที่สุด รองลงมาได้แก่การสื่อสารผ่านการเผยแพร่วีดิทัศน์ออนไลน์ เช่น ยูทูบ (YouTube) โดยมีสถานีโทรทัศน์รัฐสภา (Parliament TV) เป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมลำดับรองลงมา ซึ่งรัฐสภามากกว่าครึ่งยังใช้ช่องทางนี้ในการสื่อสารกับประชาชน

รัฐสภาไทยได้มีการใช้ช่องทางใหม่ ๆ ในการสื่อสารกับประชาชนที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการใช้สื่อสังคมรูปแบบใหม่ในการดำเนินงานดังกล่าว ขณะที่ยังคงดำเนินรายการผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเพื่อสร้างการสื่อสารกับประชาชนทั่วประเทศ ทั้งนี้ ปัจจัยท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อสื่อสารระหว่างประชาชนและรัฐสภาไทยเป็นผลมาจากการที่สมาชิกรัฐสภาและประชาชนขาดโอกาสในการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และขาดทักษะในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง

ด้านที่ ๘ ความร่วมมือระหว่างรัฐสภา

มิติสุดท้ายของการสำรวจเพื่อจัดทำรายงานรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์โลกฉบับนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการแสวงหาความร่วมมือและการสนับสนุนระหว่างรัฐสภาประเทศต่าง ๆ โดยที่ผ่านมา รัฐสภาหลายแห่งได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เพื่อแสวงหาเครือข่ายในการแบ่งปันองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนความร่วมมือระหว่างกัน อาทิ Membership of the Open Government Partnership (OGP) และ International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) เป็นต้น ซึ่งเป็นองค์กรความร่วมมือที่มีมาแต่เดิม และห้องสมุดรัฐสภาหลายแห่งได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วย อย่างไรก็ตาม ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รัฐสภาทั่วโลกยังคงแสวงหาการสนับสนุนจากภายนอกเพื่อบรรลุการเป็นสถาบันที่เป็นพื้นที่เปิดกว้างให้กับประชาชนและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนิติบัญญัติ โดยเฉพาะการสนับสนุนเชิงเทคนิค

ปัจจุบันรัฐสภาไทยยังไม่มีความร่วมมือด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการให้บริการทางวิชาการกับรัฐสภาต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐสภาไทยได้มีการเตรียมการการใช้เทคโนโลยีรูปแบบใหม่ในการดำเนินงาน ได้แก่ อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things : IoTs) การจัดตั้งศูนย์บริหารควบคุมข้อมูล (Datacenter Monitoring) และการใช้ Private Cloud เพื่อพัฒนาการสนับสนุนภารกิจของสถาบันนิติบัญญัติของไทยในอนาคต

การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของรัฐสภาประเทศต่าง ๆ

ในสังคมปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology) มีความสำคัญอย่างยิ่ง การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาปรับใช้ในการบริหารงานขององค์กรจึงมีความจำเป็น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารงานทุก ๆ ด้าน การเข้าถึงข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่รัฐสภาทั่วโลกต้องการเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ดังนั้น จึงพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะก้าวให้ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นทั่วโลก การสร้างเครือข่ายการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างผู้แทนของปวงชนและประชาชนเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ระบบการทำงานที่ประสบผลสำเร็จและสามารถตอบโต้ความท้าทายในอนาคตได้

ปัจจุบันข่าวสารเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่เป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจทั้งด้านการบริหารและการเมือง ผู้แทนของปวงชนควรจะได้เข้าถึงข้อมูลที่แท้จริงและเป็นกลาง เพื่ออภิปรายประเด็นสำคัญตลอดจนกำหนดนโยบาย ความท้าทายยิ่งใหญ่ของรัฐสภาในขณะนี้ คือ การปรับตัวเพื่อให้ก้าวทันการปฏิวัติข้อมูลข่าวสารรอบโลก เนื่องจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ก่อให้เกิด

ผลกระทบค่อนข้างมากกับบทบาทและหน้าที่ของรัฐสภา ตลอดจนสมาชิกรัฐสภา สิ่งนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานของรัฐสภาทั่วโลก ความคิดริเริ่มในการนำระบบรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ดี มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีความโปร่งใส

สำหรับรัฐสภาต่างประเทศได้มีการปรับประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในวงงานรัฐสภา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบุคคลในวงงานรัฐสภา เนื่องจากเห็นว่า นวัตกรรมในการบริหารจัดการในรัฐสภาถือเป็นเรื่องสำคัญในการจัดการด้านเทคโนโลยีในรัฐสภาเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้รัฐสภาประเทศต่าง ๆ ได้เผชิญกับความท้าทายอันหลากหลายในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น อาทิ ระดับความเข้มงวดในการตรวจสอบ ความต้องการการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิติบัญญัติของภาคประชาสังคม และกระบวนการในการบริหารจัดการที่โปร่งใส ซึ่งการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในวงงานรัฐสภาถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในการจัดการและเตรียมการเข้าสู่โลกอนาคตในการจัดการกับสิ่งท้าทายที่จะเกิดขึ้น อีกทั้งการกำหนดกรอบแผนงานในด้านนวัตกรรมในองค์กรถือเป็นกลไกสำคัญในการจัดการในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ ข้อเสนอต่าง ๆ ที่ใช้ในการพิจารณาเรื่องดังกล่าวนี้ ได้แก่

- นวัตกรรมถือเป็นข้อเสนอแนะจากผู้บริหารสู่เจ้าหน้าที่ ซึ่งจะมีลักษณะการทำงานร่วมกัน
- นวัตกรรมต้องการทรัพยากรในการสนับสนุน เช่น แรงจูงใจ ความสามารถ การจัดสรรเงินทุน และการจัดลำดับความสำคัญในด้านกลยุทธ์ เป็นต้น
- วัฒนธรรมองค์กรจำเป็นต้องมีการหลอมรวมความคิดในด้านนวัตกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

ดังนั้น รัฐสภาประเทศต่าง ๆ จึงได้พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการสนับสนุนงานในด้านต่าง ๆ ของรัฐสภาให้มีประสิทธิภาพ

รัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล (สภาผู้แทนราษฎร)

รัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล (สภาผู้แทนราษฎร) ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดการด้านนวัตกรรมในรัฐสภา ทั้งนี้ ในรัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลมีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย ซึ่งในปัจจุบันประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการร่างกฎหมายได้ โดยในสภาผู้แทนราษฎรสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลได้มีการปฏิบัติทดลองจริงในเรื่องนี้ เช่น หน่วยงานด้านนิติบัญญัติได้มีระบบ Portal E-Democracia ซึ่งประชาชนสามารถร่างพระราชบัญญัติกฎหมายที่มีอยู่ร่วมกับผู้บัญญัติกฎหมายผ่านกระบวนการ Wikilegis ซึ่งเป็นเครื่องมือพัฒนาในระบบเว็บไซต์เพื่อใช้การร่างกฎหมายร่วมกัน ประชาชนสามารถเสนอความคิดเห็นเฉพาะเรื่องและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ในขั้นตอนการดำเนินการ

ร่างพระราชบัญญัติสิทธิการใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ของพลเรือนได้รับการเห็นชอบโดยสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านกระบวนการ Wikilegis โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ยังเป็นหลักประกันกฎเกณฑ์พื้นฐานของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในบราซิลด้วย เช่น การใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วยความโปร่งใส ซึ่งได้รับการยอมรับโดยรัฐสภา และประกาศใช้เป็นกฎหมายในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗

สมาชิกรัฐสภาจะพิจารณาคำแนะนำต่าง ๆ จากประชาชน และให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว รวมทั้งมีการเพิ่มเติมคำแนะนำดังกล่าวบรรจุสู่ร่างพระราชบัญญัติในขั้นตอนสุดท้าย เครื่องมือดังกล่าวนี้สามารถดาวน์โหลดข้อมูลนำมาใช้โดยรัฐสภาและสถาบันที่เกี่ยวข้องได้ นอกจากนี้ ระบบ Portal E-Democracia ยังมีเครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้สื่อสารระหว่างกัน เช่น Video Forum และการลงคะแนนเสียง เป็นต้น

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความโปร่งใส ไม่เพียงแต่มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนอย่างเดียวนั้น แต่ยังต้องร่วมกันสร้างสรรค์และใช้นวัตกรรมไปสู่การเข้าถึงข้อมูลด้านนิติบัญญัติได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจและนำไปใช้ได้ประโยชน์ ซึ่งรัฐสภาควรจะแสดงฐานข้อมูลให้สามารถสืบค้นได้อย่างเต็มรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีหรือผู้ทำงานด้านเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลสะท้อนความเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ด้วย

นอกจากนี้ รัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลเห็นว่า นวัตกรรมคือกุญแจที่ทำให้เกิดการปรับปรุงอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเทคโนโลยีที่มีความซับซ้อน และควรเปิดกว้างสามารถเป็นสื่อตัวแทนทางการเมืองของรัฐสภา โดยรัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลเห็นด้วยกับสหภาพรัฐสภา (IPU) ที่ได้เสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมในรัฐสภาเพื่อชี้ให้เห็นว่าการใช้นวัตกรรมผ่านเครื่องมือดิจิทัลและระบบบริการต่าง ๆ นั้นสามารถสนับสนุนให้รัฐสภามีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ในประเด็นดังกล่าว สมาชิกสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลได้เชิญชวนให้ประชาชนกลุ่มบุคคล ห้างร้าน และบริษัท เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการสร้างสรรค์นวัตกรรมในรัฐสภา โดยได้จัดให้มีการแข่งขันการประกวดการสร้างนวัตกรรมในรัฐสภาที่ทำหายชิงเงินรางวัลรวมมูลค่ากว่า ๑๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา การประกวดสองรายการที่ได้รับความนิยมและสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนได้อย่างประสบผลสำเร็จ ได้แก่

๑. Legislative App : Mobile App ผู้เข้าร่วมการแข่งขันแต่ละคนจะต้องนำเสนอการพัฒนาแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่เกี่ยวกับกระบวนการออกกฎหมายโดยใช้ข้อมูลที่สนับสนุนโดยรัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล และเผยแพร่ใน Google Play และ Apple Store

๒. New Chamber of Deputies Portal Architecture : มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาข้อมูลทางโครงสร้างในการใช้สื่อสารกับสังคม ผู้เข้าแข่งขันจะต้องนำเสนอการเข้าถึงเว็บไซต์และข้อมูลที่เข้าใจง่าย

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นอื่น ๆ เช่น Labhacker Planning ซึ่งรัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลได้มีการจัดตั้ง Hacker Laboratory (Labhacker) เพื่อให้ประชาชนเข้ามาเสนอแนะนวัตกรรม แนวคิดที่จะสร้างความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม เนื่องจากมีฐานข้อมูลแบบเปิดเผย (Open Databases) ให้ตรวจสอบ หากเกิดการฉ้อโกงข้อมูลผิดพลาด จะได้ผลย้อนกลับที่มีคุณค่าต่อรัฐสภา

ดังนั้น รัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลเห็นว่า การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั้นถือเป็นวิธีการที่ช่วยนำแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาให้แก่สมาชิกรัฐสภา ซึ่งรัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลตระหนักในเรื่องดังกล่าวจึงได้ดำเนินการบริการในส่วนที่เรียกว่า Portal E-Democracia โดยประชาชนสามารถร่วมร่างกฎหมายกับสมาชิกรัฐสภาผ่านทาง Wikilegis ซึ่งประชาชนสามารถนำเสนอและส่งเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการร่างกฎหมาย ทั้งนี้ กฎหมายว่าด้วยสิทธิพลเมืองทางด้านอินเทอร์เน็ต (the Internet Civil Rights Bill) ที่ผ่านการเห็นชอบโดยรัฐสภาได้ทำการรับประกันสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนด้านเสรีภาพทางอินเทอร์เน็ต โดยสมาชิกรัฐสภายังได้นำข้อเสนอจากประชาชนไปพิจารณาและใส่ลงไว้ในร่างกฎหมายฉบับสุดท้าย พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของการมีส่วนร่วม ซึ่งโปรแกรมนี้สามารถดาวน์โหลดได้ทางเว็บไซต์ wikilegis.labhacked.net

อนึ่ง ระบบ Portal E-Democracia ถือเป็นช่องทางที่ใช้ติดต่อสื่อสารเช่นเดียวกับ Video Forum ในการสื่อสารของคณะกรรมการในรัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ประชาชนสามารถถามคำถามและให้ข้อเสนอแนะได้แบบทันเหตุการณ์ (Real Time) ซึ่งจะช่วยในการอภิปรายได้ นอกจากนี้ ยังมี Version ของ Portal E-Democracia สำหรับอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่อีกด้วย

รัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลยังได้เชิญนักแฮ็กเกอร์ (Hacker) เข้ามาร่วมงานกับภาครัฐและภาคการเมืองเพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิคและพัฒนา Apps และยังได้จัดการแข่งขัน Hackthon โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความโปร่งใสและนำเสนอข้อมูลแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังได้มีการพัฒนาระบบในหน้าจอซึ่งจะมีภาพหัวข้อเรื่องเป็นรูปวงกลมว่าหัวข้อเรื่องไหนมีผู้อภิปรายมากที่สุด โดยจะปรากฏภาพใบหน้าของผู้อภิปราย หากภาพใดใหญ่กว่าแสดงว่าผู้นั้นอภิปรายในเรื่องนั้นมากกว่าหรือมีการแสดงความเห็นในเรื่องดังกล่าวเป็นจำนวนมาก โดยประเด็นต่าง ๆ ถือเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์และสามารถนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับรัฐสภาของแต่ละประเทศได้

อนึ่ง รัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลเห็นว่า เป็นเวลาเกือบสี่ทศวรรษแล้วที่ทั่วโลกได้นำระบบการถ่ายทอดภาพและเสียงมาสู่การประชุมรัฐสภา ซึ่งระบบการถ่ายทอดนี้ถือเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เชื่อถือได้ซึ่งนำเสนอเกี่ยวกับผลงานต่าง ๆ รวมถึงการประชุมอภิปรายทั้งหลายของหน่วยงานภายในรัฐสภา อีกทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมายังผลให้รัฐสภาต่าง ๆ ทั่วโลกสามารถสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศสามารถติดตามผลงานของรัฐสภาได้อย่างเต็มที่ ต่างจากในอดีตที่ช่องทางการถ่ายทอดจะถูกจำกัดแต่เพียงช่องทางของเอกชนหรือของฝ่ายรัฐบาลเท่านั้น

วุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล

ในส่วนของวุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเช่นกัน โดยวุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลได้ตระหนักถึงความสำคัญของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดังกล่าว จึงได้จัดตั้งสถานีโทรทัศน์ในรูปแบบเคเบิลทีวี เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ และในปีถัดมา ได้เพิ่มเติมการนำเสนอผ่านระบบดาวเทียม ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ สถานีโทรทัศน์วุฒิสภา (TV Senado) ได้เผยแพร่ภาพผ่านระบบ UHF ในเมืองบราซิลเพียง ซึ่งเป็นเมืองหลวงของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล และได้ขยายไปยังเมืองใหญ่ต่าง ๆ กว่า ๔๘ เมืองในช่วงสองทศวรรษถัดมา

หากว่า แต่เดิมรูปแบบการถ่ายทอดภาพและเสียงผ่านระบบอนาล็อกได้บุกเบิกกระบวนการเข้าถึงประชาชนแล้ว ปัจจุบัน ระบบอินเทอร์เน็ตได้วิวัฒนาการต่อยอดอย่างเต็มรูปแบบและสามารถถ่ายทอดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในรัฐสภาให้กับประชาชนทั่วประเทศได้รับทราบ ปัจจุบัน เว็บไซต์ของรัฐสภาทั่วโลกได้นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ถ่ายทอดสดภาพและเสียง ทำให้ประชาชนและสื่อมวลชนรับทราบถึงข้อมูลและการตัดสินใจต่าง ๆ ภายในรัฐสภา

วุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลได้พัฒนาระบบประชาสัมพันธ์ของรัฐสภาที่เป็นหนึ่งในระบบที่ทันสมัยที่สุดในโลก อันประกอบด้วยช่องสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ การรายงานข่าวบนอินเทอร์เน็ต ช่องทางสื่อสังคม (Social Media) รวมไปถึงหนังสือพิมพ์รายวัน ทั้งนี้ เพื่อให้การสื่อสารเข้าถึงประชาชนทุกคนโดยตรง ปราศจากการบิดเบือนข้อมูลข่าวสารการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นหัวใจสำคัญของรัฐสภา

ประชาชนกว่า ๖๖ ล้านคนสามารถเข้าถึงโทรทัศน์วุฒิสภา (TV Senado) ผ่านระบบการถ่ายทอดภาพผ่านดาวเทียม (โดยไม่ต้องเสียค่าบริการ) ทั้งนี้ ครอบคลุมกว่า ๒๕ ล้านครัวเรือนที่ได้สมัครบริการเคเบิลทีวีหรือทีวีดาวเทียมก็จะมีช่องโทรทัศน์วุฒิสภาในช่องรายการปกติอยู่แล้ว ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้ช่องโทรทัศน์วุฒิสภาสามารถเข้าถึงประชาชนได้กว่าร้อยละ ๘๙ ของประชากรทั่วประเทศ

สำหรับช่องทางยูทูป (YouTube) วุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลได้เปิดช่องทางถ่ายทอดสดถึงแปดช่องทาง ซึ่งเผยแพร่กิจกรรมที่เกิดขึ้นในรัฐสภา ไม่ว่าจะเป็นการประชุมกรรมการ การประชุมสภา เป็นต้น ปัจจุบันช่องทางยูทูปของวุฒิสภามีผู้เข้าชม ๕๕ ล้านวิวต่อปี และผู้ติดตามกว่า ๒๓๐,๐๐๐ คน

สำหรับเว็บไซต์ของวุฒิสภา (www.senado.leg.br) มีผู้เข้าใช้มากกว่า ๑๐ ล้านคนต่อปี รวมถึงผู้ติดตามในช่องทางสื่อสังคม (Social Media) ต่าง ๆ อีกกว่า ๓ ล้านคน

ยิ่งไปกว่านั้น วุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลยังคงจัดให้สถานีวิทยุในเมืองหลวงบราซิลเลีย และในเมืองหลวงของมลรัฐอีก ๙ เมือง โดยสถานีวิทยุวุฒิสภาได้ดำเนินการออกอากาศรายการ “Voz do Brasil” หรือ “Voice of Brazil” ที่เป็นการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมของรัฐบาลและรัฐบาลตลอดหนึ่งชั่วโมง ซึ่งสามารถเข้าถึงประชาชนได้กว่าร้อยละ ๘๙ นอกจากนี้ สถานีวิทยุได้ออกอากาศรายการที่ผลิตโดยสำนักข่าววุฒิสภากว่า ๑๑,๐๐๐ ตลอดปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา

นอกเหนือจากการเผยแพร่สื่อสารมวลชน หน่วยประชาสัมพันธ์ของวุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลยังมีหน้าที่ในการจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ต่างๆ รวมถึงการนำชมพื้นที่ภายในวุฒิสภา โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา มีผู้เข้าชมพื้นที่วุฒิสภากว่า ๑๗๗,๐๐๐ คน อีกทั้งยังมีการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ประกอบด้วยการจัดพิธีการต่าง ๆ อาทิ การสาบานตนเข้ารับตำแหน่งของประธานาธิบดี การให้การสนับสนุนแก่สื่อมวลชนทั้งในและต่างประเทศที่ทำข่าวภายในรัฐสภา รวมถึงการอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกวุฒิสภา การจัดทำเนื้อหาข้อมูลต่าง ๆ การอำนวยความสะดวกในการสร้างสรรค์งานวิดีโอ วิทยุ สื่อ และการถ่ายทอดภาพต่าง ๆ อีกด้วย

วุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลได้พยายามที่จะลดช่องว่างระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภากับประชาชน โดยตระหนักถึงความสำคัญต่อการพัฒนาบริการ และการบริหารจัดการต่าง ๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ด้วยเหตุนี้ เจ้าหน้าที่ของวุฒิสภาจึงตั้งใจติดตามแนวทางการดำเนินงานของรัฐสภาต่าง ๆ ทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง รวมถึงในฝ่ายของผู้บริหารจำเป็นต้องพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งในเรื่องของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและประเด็นท้าทายในเรื่องของประชาธิปไตย

ข้อสังเกต

๑. การเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการสร้างสรรค์นวัตกรรมในรัฐสภาภายใต้แนวคิดในการสร้างความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ถือเป็นเรื่องที่ดีและควรส่งเสริม เนื่องจากเรื่องดังกล่าวจะสนับสนุนให้รัฐสภามีความโปร่งใสตรวจสอบได้และเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

๒. สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๕ ของโลก และมีจำนวนประชากรที่ค่อนข้างสูง ดังนั้น รัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลจึงมีความจำเป็นในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาพัฒนาระบบงานของรัฐสภาเพื่อรองรับและการบริการข้อมูลให้มีความทั่วถึง

๓. รัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล (สภาผู้แทนราษฎร) ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของสังคมในกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมในรัฐสภา โดยจะเห็นได้จากโครงการ งบประมาณ การจัดตั้งฐานข้อมูลแบบเปิดเผย การเชิญชวนให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ Mobile App : Legislative App การเปิด Portal E-Democracia ให้ประชาชนร่วมร่างกฎหมายกับสมาชิกรัฐสภาผ่านทาง Wikilegis เป็นต้น

๔. วุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์บทบาทของสมาชิกรัฐสภาผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ การรายงานข่าวบนอินเทอร์เน็ต ช่องทางสื่อสังคม

(Social Media) และหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นต้น เพื่อให้การสื่อสารเข้าถึงประชาชนทุกคนโดยตรง ปราศจากการบิดเบือนข้อมูลข่าวสารการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นหัวใจสำคัญของรัฐสภา และพยายามที่จะจัดทำบริการเพื่อลดช่องว่างระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภากับประชาชน เพื่อลดช่องว่างระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภากับประชาชน โดยตระหนักถึงความสำคัญต่อการพัฒนาบริการ และการบริหารจัดการต่าง ๆ ให้ทันสมัยอยู่

๕. รัฐสภาไทยทั้งในส่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้มีการดำเนินการในลักษณะเดียวกับการดำเนินการของรัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล และได้มีการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวมานานแล้ว เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภาตามกระบวนการนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนิติบัญญัติ หรือการสนับสนุนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐสภาผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่รัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลดำเนินการนั้นไม่ถือเป็นเรื่องแปลกใหม่ เพราะรัฐสภาไทยทั้งในส่วนของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้มีการดำเนินการดังกล่าวอยู่แล้ว อีกทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับยังได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชน นอกจากนี้ รัฐสภาไทยยังได้จัดทำแผนพัฒนา Digital Parliament โดยกำหนดวิสัยทัศน์ คือ รัฐสภาดิจิทัล ซึ่งหมายถึงองค์กรที่สามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติในส่วนของการพัฒนาบุคลากร รัฐสภาไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ ๓ ซึ่งมุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญ มีศักยภาพสูง และนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนภารกิจด้านกระบวนการนิติบัญญัติอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)

รัฐสภาสาธารณรัฐฮังการี

ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๕๘ รัฐสภาสาธารณรัฐฮังการีได้มีการก่อตั้งฐานข้อมูลที่เปิดให้เข้าใช้ได้เป็นครั้งแรก โดยเริ่มใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาจัดการเครือข่าย หรือ เน็ตเวิร์คภายในของรัฐสภา ก่อนเป็นลำดับแรก เพื่อใช้ในการสนับสนุนการทำงานในกระบวนการแก้ไขร่างกฎหมาย ซึ่งเสนอโดยสมาชิกรัฐสภา ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้มีการเปลี่ยนระบบฐานข้อมูลเฉพาะภายในของรัฐสภามาเป็นระบบเว็บไซต์ เพื่อเปิดโอกาสให้สามารถแก้ไขและส่งเอกสารทางรัฐสภาได้ทางอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อให้ง่ายต่อการเสนอร่างกฎหมายโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ซึ่งมีส่วนทำให้การบริหารจัดการภายในของสำนักงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้มีการจัดสรรงบประมาณต่างหากเป็นการเฉพาะ ประมาณ ๔ แสนยูโร รวมถึงมีการลงนามในสัญญากับผู้พัฒนาด้านเทคโนโลยีจากภายนอกสำหรับพัฒนาในเรื่องดังกล่าว และในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้มีการจัดตั้งให้มีคณะทำงานขึ้นซึ่งเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนากระบวนการให้รวดเร็วมากยิ่งขึ้นเป็นการถาวร โดยให้มีการควบคุมระบบทุก ๒-๓ สัปดาห์ รวมทั้งมีการทดสอบประสิทธิภาพการปฏิบัติการของระบบที่ใช้งานทุก ๆ ครั้งปี

ระบบดังกล่าวนี้เรียกกันว่า ParLex คือ โปรแกรมพื้นฐานภาษาบนระบบคอมพิวเตอร์ตามมาตรฐานสากลปกติ แต่เป็นระบบที่มีการรักษาความปลอดภัยระดับสูง โดยให้ยูเซอร์หรือผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง และมีการให้สิทธิในการเข้าถึงตามนโยบายแต่ละประเภท อาทิ สมาชิกรัฐสภา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภาครัฐบาล เจ้าหน้าที่รัฐสภา และลูกจ้างของสำนักงาน เป็นต้น ซึ่งเอื้อให้บุคลากรสามารถดาวน์โหลด และส่งพิมพ์เอกสารที่

เก็บรักษาไว้อย่างถาวรบนฐานข้อมูลได้ โดยมีการจัดระบบโครงสร้างให้ง่ายต่อการใช้งาน รวมถึงมีคำอธิบายการใช้งานในแต่ละระบบปฏิบัติการ โดยระบบปฏิบัติการหลักในการเข้าใช้งานระบบ ParLex ได้แก่

- การแก้ไขหรือสร้างกฎหมาย
- การส่งกระทู้สำหรับอภิปรายในแต่ละวาระการประชุม
- รายละเอียดที่จะอภิปรายในระดับกรรมาธิการ
- กระบวนการทางกฎหมายของกรรมาธิการ
- การลงคะแนนในที่ประชุมใหญ่ เป็นต้น

ทั้งนี้ รัฐสภาสาธารณรัฐฮังการีได้นำเอาระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกว่า ParLex มาใช้ในรัฐสภาเต็มรูปแบบในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อสังเกต

๑. การดำเนินการเกี่ยวกับการก่อตั้งฐานข้อมูล โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาจัดการเครือข่าย หรือ เน็ตเวิร์คภายในรัฐสภาสาธารณรัฐฮังการี เพื่อใช้ในการสนับสนุนการทำงานของสมาชิกรัฐสภาสาธารณรัฐฮังการีถือว่าเป็นเรื่องที่ดีและควรส่งเสริม เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภาโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ นอกจากนี้ การที่รัฐสภาสาธารณรัฐฮังการีได้นำเอาระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในรัฐสภาเต็มรูปแบบเป็นการสะท้อนพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีซึ่งมีส่วนทำให้การบริหารจัดการภายในของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาสาธารณรัฐฮังการีเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. การดำเนินการทางด้านเทคโนโลยีของรัฐสภาสาธารณรัฐฮังการีไม่ถือเป็นเรื่องแปลกใหม่ เนื่องจากรัฐสภาไทยทั้งในส่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้มีการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวอยู่แล้ว และได้มีการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวมานานแล้ว ในขณะที่รัฐสภาสาธารณรัฐฮังการีได้นำเอาระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในรัฐสภาเต็มรูปแบบในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนั้น รัฐสภาไทยจึงถือว่ามี ความก้าวหน้ากว่ารัฐสภาสาธารณรัฐฮังการีในการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในวงงานรัฐสภา

โลกสภาสาธารณรัฐอินเดีย (สภาผู้แทนราษฎร)

เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐสภาสาธารณรัฐอินเดีย โดยโลกสภาสาธารณรัฐอินเดียได้เปิดระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์สำหรับสมาชิกโลกสภาเพื่อการเข้าถึงระบบออนไลน์ ซึ่งในระบบนี้มีการนำข้อมูลพระราชบัญญัติ รายงานการประชุมคณะกรรมาธิการ การอภิปราย และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องใส่ลงไป ยิ่งไปกว่านั้น โลกสภาสาธารณรัฐอินเดียได้พยายามพัฒนาไปสู่การเป็นรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์ด้วยการทำให้การทำงานทุกอย่างเป็นระบบดิจิทัล ในหน้าหลักของเว็บไซต์รัฐสภาสาธารณรัฐอินเดียได้จัดทำให้การเข้าถึงข้อมูลจำเป็นไม่ยุ่งยากและมีความเป็นอิสระ และทำให้รัฐสภาใช้กระดาษให้น้อยที่สุด และเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกรัฐสภาทุกคนตระหนักรู้ถึงการทำงานในระบบใหม่นี้

รัฐสภาสาธารณรัฐอินเดียมีห้องสมุด เอกสารอ้างอิง งานวิจัย การให้บริการด้านข้อมูลและสารสนเทศที่ทันสมัย และเพื่อให้สมาชิกรัฐสภามีความรู้รอบด้าน ก้าวทันการพัฒนาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ แผนกวิจัยและข้อมูลข่าวสารได้ทำการออก วารสารข้อมูลข่าวสารของรัฐสภา เพื่อแจ้งข่าวสำหรับสมาชิกรัฐสภา ตลอดจนมีการแก้ไขและปรับปรุงข้อมูลในหนังสือเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติและกระบวนการดำเนินงานของรัฐสภาให้ทันสมัยอยู่เสมอ

การให้บริการด้านเอกสารอ้างอิง ได้จัดทำเอกสารข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนิติบัญญัติ โดยใช้ข้อมูลล่าสุดเพื่อแจกจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่รัฐสภา สมาชิกรัฐสภา ประธานคณะกรรมการธิการ นอกจากนี้ ยังมีจุดให้บริการเพื่อค้นหาข้อมูลอ้างอิงจากสิ่งตีพิมพ์ให้กับสมาชิกรัฐสภาและในเว็บไซต์รัฐสภาสาธารณรัฐอินเดียและในอินเทอร์เน็ต สมาชิกรัฐสภาสามารถค้นหาข้อมูลออนไลน์ในระบบดิจิทัลจากที่ไหนก็ได้ ยิ่งไปกว่านั้น สามารถจัดเก็บข้อมูลอ้างอิงของสมาชิกรัฐสภาไว้ในระบบซอฟต์แวร์ไว้ได้นาน

ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ นางสมิตรา มหาจัน ประธานโลกสภา ได้จัดทำโครงการการริเริ่มการวิจัยของประธาน มีการบรรยายพิเศษและการประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดหาข้อมูลที่เหมาะสมให้กับสมาชิกรัฐสภา จัดกิจกรรมระหว่างสมาชิกรัฐสภาและผู้ชำนาญการในด้านต่าง ๆ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับภาษี การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเกษตรกรรม ความท้าทาย ความคาดหวัง และหนทางแก้ปัญหา ฯลฯ โครงการนี้จะจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในประเด็นเร่งด่วนที่อยู่ในความสนใจของสาธารณะ

ข้อสังเกต

๑. รัฐสภาไทยทั้งในส่วนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านนิติบัญญัติ เช่นเดียวกับรัฐสภาสาธารณรัฐอินเดีย

๒. การดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาสาธารณรัฐอินเดียที่ใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านนิติบัญญัติ เช่น การให้บริการด้านข้อมูลเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ รายงานการประชุมคณะกรรมการธิการ การอภิปราย และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น รัฐสภาไทยได้มีการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวเช่นกัน เช่น สมาชิกรัฐสภาสามารถสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระบบอิเล็กทรอนิกส์จากระบบสารสนเทศด้านนิติบัญญัติ ระบบบริหารจัดการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ คลังสารสนเทศ ห้องสมุดรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์ และศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นต้น ซึ่งในระบบดังกล่าวสมาชิกรัฐสภาสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ระเบียบวาระการประชุม บันทึกการรายงานการประชุม เอกสารวิชาการ ผลงานวิจัย และเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้สนใจหรือประชาชนทั่วไปสามารถแสดงความคิดเห็น หรือมีส่วนร่วมในกระบวนการนิติบัญญัติผ่านช่องทางต่าง ๆ ของรัฐสภาในระบบอิเล็กทรอนิกส์

วุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

วุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นองค์กรภายใต้รัฐธรรมนูญในระบบสหพันธรัฐ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งทางอ้อมจากแต่ละรัฐ หรือ Länder มีหน้าที่ในการคานอำนาจระหว่างสภาผู้แทนราษฎรและรัฐบาล ซึ่งฝ่ายบริหารของแต่ละรัฐนั้นจะเข้ามาเป็นตัวแทนของรัฐตนในวุฒิสภา และประมาณร้อยละ ๔๐ ของกฎหมายที่ตราขึ้นในประเทศต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา โดยวุฒิสภาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น ประกอบด้วย ผู้แทน จำนวน ๖๙ คน ซึ่งนับว่าเป็นสภาที่มีขนาดเล็กหากเปรียบเทียบกับจำนวนสมาชิกของสภาผู้แทนราษฎรที่มีถึง ๗๐๙ คน จึงนับเป็นความท้าทายอย่างยิ่งในด้านการสื่อสารกับประชาชน ที่ผ่านมา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว จึงใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน และสื่อสังคม (Social Media) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการส่งผ่านข้อมูลจำนวนมากขึ้นทั้งในรูปแบบวิดีโอ ภาพ หรือนิวส์ฟีด (News Feed) ต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อสนองข้อมูลให้แก่ประชาชนและการทำงานของตนด้วย พัฒนาการขั้นต่อมาของวุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีคือ การสนับสนุนข้อมูล

เกี่ยวกับการทำงานของรัฐสภาโดยผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ ทั้งข้อมูลโดยตรงแก่นักข่าว รวมถึงสื่ออื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่มากขึ้นคือ ด้านการสื่อสารโดยตรงกับประชาชน ทั้งนี้ เนื่องจากการที่หนังสือพิมพ์และสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เริ่มมีบทบาทน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ขณะที่ภาคโทรทัศน์เองก็ได้รับผลกระทบจากการบริโภคสื่อที่เปลี่ยนแปลงไปของประชาชน วุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจึงต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารให้มีบทบาทหลายทางมากขึ้น แม้ว่าผู้สื่อข่าวยังคงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารสำหรับวุฒิสภา เช่นเดียวกับหน่วยงานอื่น ๆ เพราะเป็นผู้กำหนดหัวข้อที่พวกเขาเชื่อว่าเป็นประโยชน์จากคลื่นข้อมูลมหาศาล และยังคงเป็นผู้ที่มีอิทธิพลด้านการสื่อสาร

ในทางกลับกัน สื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งของการสื่อสารที่ไม่ขึ้นอยู่กับนักข่าว แต่เพียงฝ่ายเดียว ขณะที่ภาคสาธารณะนั้นคาดหวังคำตอบที่เข้าใจง่ายมากขึ้นและต้องมีความรวดเร็ว ดังนั้น จึงมีการรายงานข่าวในรัฐสภาแบบทันเหตุการณ์ (Real Time) บริบทที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสื่อรัฐสภาและฝ่ายประชาสัมพันธ์ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาใหม่นี้ย่อมมีความต้องการที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น วุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นสภาแรก ๆ ที่ใช้แอปพลิเคชันสำหรับสมาร์ตโฟน ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งปัจจุบันแอปพลิเคชันดังกล่าวยังคงใช้งานอยู่เพื่อใช้ติดตามการประชุมสภา นอกจากนี้ ยังมี การใช้สื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ เช่น ยูทูบ และ ทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นต้น เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายใหม่มากขึ้น และล่าสุดได้เปิดใช้อินสตาแกรม (Instagram) อีกด้วย ช่องทางหลากหลายต่าง ๆ มุ่งเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี รวมถึงมีการใช้ภาพถ่ายที่มีข้อความสั้น ๆ มากขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้เข้าชม รวมถึงไฮไลต์ (Highlight) ของกิจกรรมต่าง ๆ ของทางรัฐสภา

อย่างไรก็ตาม สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นประเทศที่ประชาชนยังใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่าประเทศอื่น ๆ ในโลก จากการศึกษาพบว่า มีผู้ใช้เพียงหนึ่งต่อสองคน เหตุผลอันเนื่องมาจากด้านความปลอดภัย แต่กว่าร้อยละ ๘๐ ของประชากรอายุระหว่าง ๑๘-๓๕ ปี เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการใช้สื่อสังคมออนไลน์พอสมควร ความสำเร็จประการที่สำคัญที่สุดสำหรับยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารของวุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีคือ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเว็บเพจ (Web Page) ในหัวข้อ Plenum Kompakt ซึ่งได้รับการพัฒนามาจากการวิเคราะห์พื้นฐานความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งทางวุฒิสภาพิจารณาจากหลายประเด็น อาทิ หัวข้อที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เนื้อหาที่มีผู้หารือเข้ามามากที่สุด โดยต้องตอบคำถามให้ได้ อย่างชัดเจน ตรงประเด็น และรวดเร็วมากที่สุดอีกด้วย ซึ่งข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการเหล่านี้มักเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวาระการประชุมกว่า ๑๐๐ วาระ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำตอบที่ให้แก่ภาคประชาชนนั้น จำเป็นที่จะต้องได้รับการแปลจากภาษาราชการในระบบรัฐสภาที่มีความซับซ้อน ให้เป็นภาษาที่ประชาชนเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น รวดเร็ว และเปิดเข้าถึงรายละเอียดได้หากต้องการ ระบบ Plenum Kompakt นี้เป็นระบบที่จัดกลุ่มทุกอย่างไว้ในเว็บเพจหน้าเดียว และรวมข้อมูลทุกอย่างเข้าไว้ด้วยกันโดยไม่ต้องเลื่อนคลิกหน้าเว็บเพจหลายหน้า มีการบรรจุข้อมูลเกี่ยวกับวาระการประชุม และลิงค์สำหรับเชื่อมโยงไปในรายละเอียดเอกสารราชการต่าง ๆ ได้ รวมถึงมีการบรรจุวิดีโอของผู้พูดแต่ละประเด็นได้ ซึ่งสามารถดาวน์โหลดเอกสารและวิดีโออื่น ๆ ได้ทุกประการ โดยระบบดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักข่าว รวมถึงสมาชิกรัฐสภา ซึ่งสามารถส่งลิงค์วิดีโอหรือรูปผ่านช่องทางของแต่ละรัฐทั้ง ๑๖ รัฐได้

ข้อสังเกต

๑. รัฐสภาไทยทั้งในส่วนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านนิติบัญญัติ เช่นเดียวกับวุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

๒. ในส่วนของการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศของรัฐบาล รัฐบาลไทยมีนโยบาย แนวปฏิบัติ และคู่มือปฏิบัติเบื้องต้นในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศของรัฐบาล ระยะ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕) มีแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของรัฐบาล มีแผนสำรองข้อมูลของรัฐบาล (Backup) มีศูนย์การจัดการความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Center for Information Technology Knowledge Management : CITKM) มีระบบจัดการความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Knowledge Management Information Technology System : KMITS) มีระบบบริหารจัดการกระบวนการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information Technology and Communication Training Operating System : ITCTOS) และระบบจัดเก็บข้อมูล นอกจากนี้ ยังมีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการรัฐบาลในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ดังนั้น การดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของรัฐบาลจึงมีความทันสมัย และสามารถสนับสนุนการดำเนินงานด้านนิติบัญญัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐสภารัฐคูเวต

หลังจากการประกาศอิสรภาพของรัฐคูเวตเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ประมุขของประเทศได้ตัดสินใจที่จะใช้ระบอบประชาธิปไตยในการปกครองประเทศ ทำให้ประชาชนชาวคูเวตมีสิทธิเลือกสมาชิกรัฐสภาจำนวน ๕๐ คนเข้าไปทำหน้าที่ผู้แทนของประชาชนในรัฐสภา รัฐสภารัฐคูเวตพยายามเชื่อมโยงแนวคิดเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรัฐสภาและกระตุ้นให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือร้องเรียนต่อสมาชิกรัฐสภาในเรื่องต่าง ๆ โดยรัฐสภารัฐคูเวตเชื่อว่าบทบาทของประชาชนไม่ได้หมดลงที่คูหาการเลือกตั้ง

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ดังกล่าว สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาได้นำเสนอโปรแกรมใหม่บนเว็บไซต์ของสภา (kna.kw) โดยประชาชนสามารถเข้าไปแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติและกระทู้ถามในเรื่องต่าง ๆ ตามระเบียบวาระการประชุมของคณะกรรมการ ทำให้ประชาชนสามารถติดต่อและมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐสภาโดยตรงได้ทุกวัน ตลอดจนทราบถึงสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในห้องประชุมรัฐสภาในอนาคตและมีส่วนร่วมในกระบวนการออกกฎหมาย โดยประชาชนสามารถเข้าไปในโปรแกรมดังกล่าวผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล

นอกจากนี้ สมาชิกรัฐสภาและรัฐมนตรีสามารถสืบค้นข้อมูลในเว็บไซต์ของสภาที่ย้อนหลังไปตั้งแต่กระบวนการทดลองการปกครองระบอบประชาธิปไตย รายงานการประชุมตั้งแต่มีการประชุมสภาวันแรกจนถึงปัจจุบัน กระทั่ง โครงการของรัฐบาล ร่างพระราชบัญญัติ ญัตติไม่ไว้วางใจ ตลอดจนข้อมูลประกอบที่เกี่ยวข้องซึ่งมีนัยเกี่ยวกับกิจการรัฐสภาได้จัดทำไว้ ซึ่งจุดมุ่งหมายของการให้บริการในส่วนนี้เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาและรัฐมนตรีมีข้อมูลในการทำงานอย่างครบถ้วนและสมบูรณ์

คณะกรรมการของรัฐสภาเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยการจัดการอภิปรายที่เชิญผู้ชำนาญการพิเศษในด้านต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนตลอดจนผู้ที่สนใจในเรื่องนั้น ๆ มาร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีในการแก้ไขกฎหมายเพื่อพัฒนากระบวนการออกกฎหมายให้ดียิ่งขึ้น

ความพยายามของสถาบันนิติบัญญัติในการติดต่อสื่อสารกับภาคประชาชนเป็นการเดินตามแนวทางที่ประมุขของประเทศได้เริ่มเอาไว้เพื่อนำไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในรัฐคูเวต ปัจจุบันรัฐสภารัฐคูเวตหาหนทางในการทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มุ่งเน้นไปที่เยาวชนและให้ความรู้เยาวชนเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญตลอดจนเพิ่มความตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของเยาวชนต่อประเทศซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของตน

ข้อสังเกต

๑. แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐสภาและการกระตุ้นให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือร้องเรียนต่อสมาชิกรัฐสภาในเรื่องต่าง ๆ นั้นถือว่าเป็นการดำเนินการในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประเทศไทยได้มีการดำเนินการดังกล่าวเช่นกัน และในส่วนของรัฐสภายังได้สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนิติบัญญัติ และมีการบัญญัติสิทธิและหน้าที่ของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. รัฐสภาไทยได้จัดทำแผนการขับเคลื่อนแผนพัฒนา Digital Parliament ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไปใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่แผนพัฒนา Digital Parliament ของรัฐสภา ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) โดยให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานมีความสอดคล้องเป็นไปตามแนวคิดของการออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับการก้าวสู่การเป็นรัฐสภาดิจิทัล (Digital Parliament) ทั้ง ๕ มิติ ซึ่งประกอบด้วย (๑) การบริหารจัดการประชุมที่ทันสมัยและครบวงจร (๒) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสม (๓) การเผยแพร่ข้อมูล (๔) การให้บริการสมาชิกรัฐสภา เจ้าหน้าที่ และประชาชน และ (๕) การใช้งาน Smart Device สามารถเข้าถึงข้อมูลและบริการได้จากทุกที่ ทุกเวลา และมีความปลอดภัย โดยมุ่งเน้นที่การดำเนินงานโดยขับเคลื่อนองค์กรด้วย Big Data เพื่อมุ่งมุ่งหน้าสู่ Paperless เต็มรูปแบบ เพื่อให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สามารถลดการใช้กระดาษโดยสิ้นเชิง ดังนั้น การดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของรัฐสภาไทยจึงความทันสมัยกว่ารัฐสภารัฐคูเวต

รัฐสภากลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาเตอร์กิช (TURKPA)

รัฐสภากลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาเตอร์กิช (TURKPA) ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการการร่วมนวัตกรรมในรัฐสภาของประเทศตน โดยได้มีการมุ่งเน้นในเรื่องดังกล่าวในโอกาสการประชุมสมัชชาของกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาเตอร์กิช (TURKPA Plenary) ครั้งล่าสุดที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๗-๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ กรุงบิชเคก สาธารณรัฐคีร์กีซสถานในหัวข้อ “การเปิดกว้างและความโปร่งใสของรัฐสภา : เทคโนโลยีใหม่ในการตัดสินใจ” โดยการอภิปรายในเรื่องนี้ ประธานรัฐสภาของกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาเตอร์กิชได้สร้างความเชื่อมั่นในการทำงานของรัฐสภาด้วยการประกาศใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบงานของรัฐสภา

รัฐสภากลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาเตอร์กิชมีความพยายามในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ บนเว็บไซต์ของตนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยโดยตรง เพิ่มความโปร่งใส สร้างความเชื่อมั่นในการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้ขั้นตอนและกระบวนการในการออกกฎหมายรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและประหยัดงบประมาณในด้านของค่าใช้จ่าย สำหรับช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาได้มีการใช้ Stereogram เพื่อบันทึกเสียงในระหว่างการประชุมและสามารถเผยแพร่ต่อสาธารณะทันที ซึ่งระบบดังกล่าวมีการใช้อย่างแพร่หลายรวมถึงประเทศในยุโรป และในปัจจุบันกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาเตอร์กิช ได้ประสบความสำเร็จอย่างมากในเรื่องของเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในระบบงานของรัฐสภา

ข้อสังเกต

๑. รัฐสภากลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาเตอร์กิช (TURKPA) ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการการร่วมนวัตกรรม และได้ประกาศใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบงานของรัฐสภาภายใต้แนวคิด “การเปิดกว้างและความโปร่งใสของรัฐสภา : เทคโนโลยีใหม่ในการตัดสินใจ”

๒. รัฐสภากลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาเตอร์กิช ได้มีการนำระบบ Stereogram มาใช้บันทึกเสียงในระหว่างการประชุมและสามารถเผยแพร่ต่อสาธารณะทันที ซึ่งถือว่าเป็นระบบที่มีประโยชน์ต่อระบบงานของรัฐสภา

๓. ความพยายามในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ บนเว็บไซต์ของรัฐสภากลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาเตอร์กิชในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยโดยตรง เพิ่มความโปร่งใส สร้างความเชื่อมั่นในการมีส่วนร่วมของประชาชนถือว่าการดำเนินการที่ดี ซึ่งรัฐสภาไทยได้มีการดำเนินการดังกล่าวเช่นกัน นอกจากนี้ การดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของรัฐสภาไทยจึงมีความทันสมัยกว่ารัฐสภากลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาเตอร์กิช ดังจะเห็นได้จากรัฐสภาไทยมีสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งรัฐสภาไทยใช้เป็นช่องทางการในการประชาสัมพันธ์การทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา การถ่ายทอดสดการประชุมรัฐสภา และการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการนิติบัญญัติ ทั้งนี้ ประชาชนทั่วไปสามารถมีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ รัฐสภาไทยได้มีการดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนิติบัญญัติมานานแล้ว

สหภาพรัฐสภา

ในบทนำ คณะจัดทำได้กล่าวถึงสหภาพรัฐสภาซึ่งได้ให้คำนิยามคำว่า e-Parliament หรือรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์เรียบร้อยแล้ว และในส่วนนี้จะกล่าวถึงเป้าหมายของสหภาพรัฐสภาในการเสนอจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมรัฐสภา (Propose Centre for Parliamentary Innovation) ซึ่งสาระสำคัญโดยสรุปมีดังนี้

ความเป็นมา : ความร่วมมือระหว่างสหภาพรัฐสภาและรัฐสภาเพื่อสนับสนุนนวัตกรรมของรัฐสภาผ่านการใช้เครื่องมือดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ศูนย์กลางจะตั้งอยู่ ณ นครเจนีวา โดยจะมีเครือข่ายรัฐสภากระจายอยู่ทั่วโลก

วิสัยทัศน์ : การนำระบบดิจิทัลมาใช้ในสถาบันรัฐสภาถือเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับโลกสมัยใหม่ ศูนย์นวัตกรรมนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสำหรับรัฐสภา ได้แก่ ระบบ “e-Parliament” โดยการวางรูปแบบเทคโนโลยี ความรู้ และมาตรฐานซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการการทำงาน และส่งเสริมคุณค่าของการทำงานร่วมกัน รวมทั้งการมีส่วนร่วมและการเปิดกว้างแก่ประชาชน”

วัตถุประสงค์ : ศูนย์นวัตกรรมในรัฐสภา มุ่งเน้นไปที่การเพิ่มศักยภาพที่รัฐสภาจะได้รับจากการใช้เครื่องมือดิจิทัลในกระบวนการการทำงาน การสื่อสารและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้วยการวิจัย การสร้างขีดความสามารถและการสร้างเครือข่ายศูนย์สนับสนุนให้รัฐสภาเป็นสถาบันที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการระดมทักษะและความชำนาญที่มีอยู่ในแวดวงรัฐสภาอันจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงและเป็นรูปธรรมแก่รัฐสภา ดังนี้

- การสร้างและแบ่งปันแนวทางปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือดิจิทัลและการบริการในรัฐสภา
- การจัดทำคู่มือปฏิบัติสำหรับรัฐสภา
- ให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและการเข้าถึงเครือข่ายที่มีความชำนาญ

ผู้เข้าร่วม : ผู้เข้าร่วมศูนย์นวัตกรรมฯ ได้แก่รัฐสภาจากนานาประเทศและองค์กรที่สนับสนุนการพัฒนา โดยจะมุ่งเน้นไปที่รัฐสภาที่ต้องการการสนับสนุนในการปรับตัวให้เข้ากับยุคดิจิทัลมากที่สุด

พื้นที่ดำเนินการ : ศูนย์นวัตกรรมฯ เป็นเวทีสำหรับการพัฒนารัฐสภา และแบ่งปันแนวทางปฏิบัติที่ดีเยี่ยมในกลยุทธ์การใช้งานระบบดิจิทัลและวิธีการปฏิบัติสำหรับการสร้างขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ อาทิ

- การวางแผนกลยุทธ์ของการบริการและเครื่องมือแบบดิจิทัล
- การเปิดกว้างของรัฐสภา ข้อมูลและมาตรฐาน
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงานของรัฐสภา
- อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคม

- การจัดการเอกสารและการจัดบันทึกแบบอิเล็กทรอนิกส์
- ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์และการบริการด้านการวิจัย

ผลลัพธ์ : แนวโน้มที่อาจจะเกิดขึ้น

- คู่มือปฏิบัติจะทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่ดีในรัฐสภาในยุคดิจิทัล
- การให้คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญแก่เจ้าหน้าที่รัฐสภาเกี่ยวกับการใช้งานและการใช้เครื่องมือดิจิทัลอย่างถูกต้องจะช่วยเพิ่มความสามารถในเชิงกลยุทธ์และการดำเนินงาน
- การให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ กลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติที่ดี
- การอภิปรายที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาในยุคดิจิทัล

ผลที่คาดว่าจะได้

- เพิ่มขีดความสามารถและทักษะการใช้ประโยชน์จากเครื่องมือดิจิทัลภายในรัฐสภา
- ปรับปรุงเครือข่ายการแบ่งปันความรู้และการเรียนรู้ระหว่างรัฐสภาและเครือข่ายที่กว้างขึ้นแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนารัฐสภาและองค์กรภาคประชาสังคม
- สนับสนุนการเสริมสร้างขีดความสามารถของรัฐสภา
- เพิ่มโอกาสการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือระหว่างรัฐสภามากยิ่งขึ้น
- ยกระดับการเชื่อมโยงและการแลกเปลี่ยนระหว่างรัฐสภาและประชาชน

การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของรัฐสภาไทยเมื่อมีรัฐสภาใหม่

สภาผู้แทนราษฎร โดยคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร ได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบบริการสารสนเทศอาคารรัฐสภาแห่งใหม่และพัฒนาการดำเนินงานของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีนายไกรก้อง ไชยการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธาน โดยให้คณะอนุกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับระบบบริการสารสนเทศของอาคารรัฐสภาแห่งใหม่และพัฒนาระบบบริการสารสนเทศในวงงานรัฐสภา ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้มีการประชุมนัดแรกเพื่อวางกรอบการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานระบบสารสนเทศของรัฐสภาแห่งใหม่ ประกอบด้วย การศึกษาการดำเนินการด้านระบบสารสนเทศของอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ให้พร้อมใช้งาน ได้แก่ ระบบเครือข่ายและอินเทอร์เน็ตของรัฐสภา ระบบสารสนเทศในการประชุม ระบบการลงคะแนน ระบบเอกสารประกอบการประชุม ระบบบัตรสมาชิกการ์ด ระบบสารสนเทศเพื่อความปลอดภัย และระบบ Smart/Green Building การศึกษาการพัฒนา ระบบให้บริการสารสนเทศในกิจการของสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ ระบบการมีส่วนร่วมผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม ระบบ Social Media ของรัฐสภา ห้องสมุดรัฐสภา พิพิธภัณฑ์รัฐสภา และหอจดหมายเหตุรัฐสภา ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวต้องรองรับการบังคับใช้กฎหมายซึ่งในปัจจุบันได้มีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

คณะอนุกรรมการฯ ยังได้มีการประชุมเพื่อติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานในแต่ละส่วนงาน โดยเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมชี้แจงภาพรวมของแผนงาน ระบบงาน และความคืบหน้าล่าสุด รวมถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้มีข้อเสนอแนะในหลายประเด็นที่จะส่งเสริมและผลักดันให้รัฐสภาเป็น Smart Parliament ได้แก่

- การใช้ระบบถ่ายทอดเสียงแบบ Public Speakers ที่มีความเป็นมืออาชีพ โดยควรมีระบบ Digital Signage หรือจอแสดงผลดิจิทัล มาใช้แทนการติดกระดาษแจ้งหน้าห้องประชุม
- การจัดทำเอกสารในระบบดิจิทัลเพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถดาวน์โหลดเอกสารเป็นไฟล์แทนการพิมพ์เป็นกระดาษ
- การสนับสนุนรัฐสภาเป็น Open Parliament โดยเปิดให้รัฐสภาเป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับประชาชน ในการเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย การเชื่อมต่อข้อมูลกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ และการบูรณาการข้อมูลของสมาชิกรัฐสภาแต่ละคนให้อยู่ในแพลตฟอร์มเดียวกัน
- การลดจำนวนบัตรสมาชิกของรัฐสภาให้มีเพียงใบเดียว เพื่อให้สามารถใช้งานได้ อย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และในอนาคตควรมีการปรับปรุงบัตรสมาชิกให้สามารถ ใช้ร่วมกับบัตรประจำตัวประชาชนได้
- การสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม และควรมีการถ่ายทอดสดการประชุมของคณะกรรมการคณะต่าง ๆ
- การเปิด API (Application Programming Interface) เพื่อให้ภาคเอกชนสามารถนำไป พัฒนาต่อยอด และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ เช่น การเข้าประชุมของสมาชิกรัฐสภา และ ข้อมูลการอภิปรายของสมาชิกรัฐสภา เป็นต้น
- สมาชิกรัฐสภาและบุคลากรในวงงานรัฐสภา ควรมีปฏิทินงานเดียวกันเพื่อสามารถแลกเปลี่ยน ข้อมูล และเอกสารร่วมกันได้ โดยใช้ Cloud Application ของตนเอง เพื่อจะได้ไม่ต้องนำข้อมูลต่าง ๆ ไปฝากไว้กับผู้ให้บริการภายนอก
- รัฐสภาควรจัดทำแผนงาน (Master Plan) เกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลภายในอาคารรัฐสภา แผนพัฒนาและบูรณาการข้อมูล รวมทั้งแผนพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจนเพื่อให้การดำเนินการเป็นรูปธรรมและ เกิดประสิทธิภาพ

แผนงานการดำเนินการระบบสารสนเทศสำหรับรัฐสภาใหม่ แบ่งออกเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ ระบบที่อยู่ระหว่างกำลังพัฒนาและคาดว่าจะแล้วเสร็จสามารถใช้งานได้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้แก่ ระบบบริหารจัดการห้องประชุมอัจฉริยะ ระบบบริหารจัดการเอกสารการประชุมดิจิทัล ระบบบริหารการประชุมรัฐสภา ระบบบริหารจัดการบัตรรัฐสภา และระบบจัดการข้อมูลป้ายประกาศดิจิทัล ระยะที่ ๒ ระบบที่จะเริ่มศึกษา รายละเอียดในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และคาดว่าจะแล้วเสร็จเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาโครงการในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้แก่ ระบบเผยแพร่ข้อมูลการประชุมรัฐสภา ระบบบริหารการประชุมรัฐสภาาระหว่างประเทศ ระบบบันทึก การลงเวลาปฏิบัติราชการ ระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลรัฐสภา และระบบบริหารจัดการไฟล์อัจฉริยะ

นอกจากการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบบริการสารสนเทศอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ และพัฒนาการดำเนินงานของสภาผู้แทนราษฎรในคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของส่วน ราชการสังกัดรัฐสภา ซึ่งมีนายศุภชัย โพธิ์สุ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง เป็นประธาน เพื่อพิจารณา แนวทางการเร่งรัดให้อาคารรัฐสภาแห่งใหม่มีความพร้อมสำหรับการเข้าใช้งานอย่างสมบูรณ์แบบ การติดตาม ผลการดำเนินงานตามสัญญาโครงการจ้างออกแบบรายละเอียดการติดตั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ อาคารรัฐสภาแห่งใหม่ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของโครงการจ้างงานด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารโครงการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ พร้อมอาคารประกอบ

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาของประเทศไทยเช่นเดียวกับรัฐสภาประเทศต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากพัฒนาการของการจัดทำแผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยแผนพัฒนา Digital Parliament ของรัฐสภา ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) กำหนดให้มีการพัฒนาระบบและโครงสร้างพื้นฐานและความมั่นคงปลอดภัยของระบบ ตลอดจนการพัฒนาและส่งเสริมสมาชิกและบุคลากรในวงงานรัฐสภาให้สามารถใช้ระบบสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการศึกษา วิจัย และพัฒนาด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี และในส่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้จัดทำแผนการขับเคลื่อนแผนพัฒนา Digital Parliament ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) โดยมีเป้าหมายให้เป็นระบบราชการ ๔.๐ และมีระบบการปฏิบัติงานและให้บริการในรูปแบบ Digital & Smart Parliament ในช่วงระยะเวลา ๕ ปี แบ่งเป็นการจัดหาอุปกรณ์และระบบโครงสร้างพื้นฐาน การบูรณาการสารสนเทศและฐานข้อมูล การบำรุงรักษาระบบงาน โดยมุ่งเน้นที่การดำเนินงานโดยการขับเคลื่อนองค์กรด้วย Big Data เพื่อมุ่งหน้าสู่การลดการใช้กระดาษโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้ การดำเนินงานดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ การให้ความสำคัญของผู้บริหาร และการพัฒนาบุคลากรให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์

ในส่วนของรัฐสภาต่างประเทศ ได้มีการดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญ เช่น รัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างกฎหมาย โดยประชาชนสามารถเสนอความคิดเห็นเฉพาะเรื่องและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ในขั้นตอนการดำเนินการ และสมาชิกของสภานิติบัญญัติจะพิจารณาคำแนะนำต่าง ๆ และเพิ่มเติมคำแนะนำดังกล่าวบรรจุในพระราชบัญญัติขั้นตอนสุดท้าย นอกจากนี้ ยังมีการจัดประกวดการพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อสื่อสารกับสังคมด้วยและแฮกเกอร์ (Hacker) เข้ามาร่วมงานกับภาครัฐและภาคการเมืองเพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิคและพัฒนาแอปพลิเคชัน รัฐสภาฮังการีใช้ระบบ Parlex ที่มีระบบความปลอดภัยระดับสูง โดยให้สิทธิแก่ผู้ใช้ในการเข้าถึงตามนโยบายแต่ละประเภท เช่น สมาชิก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภาครัฐบาล เจ้าหน้าที่รัฐสภาและลูกจ้างของสำนักงาน เป็นต้น ในส่วนของสหภาพรัฐสภาได้มีการนำเสนอศูนย์นวัตกรรมรัฐสภา เพื่อนำระบบดิจิทัลมาใช้ระหว่างสหภาพรัฐสภาและรัฐสภา เพื่อสร้างและแบ่งปันแนวทางปฏิบัติที่ดี จัดทำคู่มือปฏิบัติสำหรับรัฐสภา และการให้คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญแก่เจ้าหน้าที่ผู้ใช้งาน รวมทั้งยกระดับการเชื่อมโยงและการแลกเปลี่ยนระหว่างรัฐสภาและประชาชน นอกจากนี้ รัฐสภากลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาเตอร์กิชให้ความสำคัญกับการบันทึกเสียงระหว่างการประชุม และสามารถเผยแพร่ต่อสาธารณะทันที และรัฐสภารัฐคูเวตให้ประชาชนสามารถเข้าไปแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติและกระทู้ถามในเรื่องต่าง ๆ ตามระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ ด้วย เป็นต้น

สำหรับรัฐสภาไทยมีแผนดำเนินการหลังจากการก่อสร้างอาคารรัฐสภาใหม่แล้วเสร็จ โดยได้พิจารณาข้อเสนอแนะที่จะผลักดันให้รัฐสภาเป็น Smart Parliament เช่น การใช้ระบบถ่ายทอดเสียงแบบ Public Speakers และจอแสดงผลแบบดิจิทัล การสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มและการถ่ายทอดสดการประชุมของคณะกรรมการต่าง ๆ รวมทั้งการเปิด API (Application Programming Interface) เพื่อให้ภาคเอกชนสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้ เป็นต้น อย่างไรก็ตามรัฐสภาไทยยังคงมีปัจจัยท้าทายที่มีผลต่อการสื่อสารระหว่างประชาชนกับรัฐสภาซึ่งยังคงต้องพัฒนาต่อไปคือประชาชนยังขาดโอกาสเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและขาดทักษะในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้รัฐสภาไทยยังไม่มีความร่วมมือด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการให้บริการทางวิชาการกับรัฐสภา

ต่างประเทศ ส่วนแนวโน้มการใช้เทคโนโลยีในอนาคตของรัฐสภาไทยเพื่อพัฒนาไปสู่ Smart Parliament อย่างเต็มตัว ควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกับประเทศต่าง ๆ โดยดึงจุดเด่นมาปรับใช้เพื่อพัฒนาโดยเน้นประเด็นสำคัญ เช่น การประมวลข้อมูลพระราชบัญญัติอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ โดยให้ประชาชนสามารถติดตามได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติ

บรรณานุกรม

คณะกรรมการขับเคลื่อน แผนพัฒนา Digital Parliament ของรัฐสภา ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕).

๒๕๖๑. แผนการขับเคลื่อนแผนพัฒนา Digital Parliament ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕).

คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา Digital Parliament ของรัฐสภา ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕). ๒๕๖๐.

แผนพัฒนา Digital Parliament ของรัฐสภา ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕), สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จาก

https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=44403

รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ประจำปี ๒๕๖๐

ณ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ

รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ประจำปี ๒๕๖๐

ณ นครเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก สหพันธรัฐรัสเซีย

รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ประจำปี ๒๕๖๐

ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ประจำปี ๒๕๖๐

ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ประจำปี ๒๕๖๐

ณ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐเซอร์เบีย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักนโยบายและแผน. ๒๕๖๒. แผนปฏิบัติการสำนักงาน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จาก

https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=62536&filename=index

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.). (ม.ป.ป.). บทสรุปผู้บริหาร (ร่าง) ยุทธศาสตร์การสร้างและ

พัฒนากำลังคนเพื่อสร้างความพร้อมเชิงกลยุทธ์เพื่อการไปสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๓.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จาก

http://library.senate.go.th/document/mSubject/Ext79/79752_0001.PDF

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.). (ม.ป.ป.). เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy). สืบค้น

เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จาก <https://www.eta.or.th/digital-economy.html>

ภาษาอังกฤษ

Inter-Parliamentary Union. World e-Parliament Report 2018. Tignieu-Jameyzieu : Imprimerie

Courand et Associés, 2018.

เว็บไซต์

https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/25_paraffair_sub2/more_news.php?cid=72